

การจัดการศึกษาแบบออนไลน์ตามความสามารถ

(Competency-Based Online Education)

ดร. ชัชวรินทร์ ชวนวัน ข้าราชการบำนาญ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2563

.....

ท่ามกลางสถานการณ์และวิกฤตการณ์มากมายที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาปัจจุบัน คำถามที่ต้องการได้รับการตอบสำคัญสองข้อ คือ 1.สถานศึกษาจะสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีที่สุดอย่างไร และ 2.สถานศึกษาจะใช้เทคโนโลยีการสื่อสารช่วยจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้มีความเป็นส่วนบุคคลมากที่สุดรวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของทักษะและความเชี่ยวชาญได้อย่างไร ปัจจุบันการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ด้วยระบบออนไลน์ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการศึกษาระดับต่างๆมากขึ้น โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา เพราะสามารถช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนบรรลุเป้าหมายการศึกษาที่ดีขึ้น มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ขณะที่วิวัฒนาการของอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการศึกษาจนถึงปัจจุบันที่เกี่ยวข้องมีความก้าวหน้าและเป็นมากกว่าแค่การพิจารณาความสามารถทางเทคนิคที่มีแนวโน้มไปสู่นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดการศึกษาออนไลน์ตามความสามารถ (Competency-based online Education) ทั้งการจัดการเรียนรู้และการฝึกอบรมแบบออนไลน์ (Competency-Based Learning & Training online) มีเป้าหมายหลักเพื่อการเพิ่มความสามารถและผลิตภาพแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ระบบการศึกษาจะมีแนวคิดรวมวิธีการเพิ่มความสามารถและผลิตภาพเข้ากับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมออนไลน์ได้อย่างไร ทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมออนไลน์ตามความสามารถหรือการปรับปรุงโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ฝึกอบรมออนไลน์ปัจจุบันให้สมบูรณ์มากขึ้น การจัดการศึกษาตามความสามารถที่ผ่านมาได้พัฒนาหลักสูตรออนไลน์ที่มีคุณภาพสูงโดยใช้การเรียนรู้ตามความสามารถ (Competency-Based Learning : CBL) เพราะการเรียนรู้หลักสูตรออนไลน์ไม่ว่าหัวข้อใดจะเป็นการพัฒนาทักษะและเพื่อชีวิตของผู้เรียน สิ่งที่เราควรตระหนัก คือ ภายใต้อาณัติวิกฤตที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์และการเรียนรู้โดยใช้ความสามารถ ซึ่งจะเพิ่มพูนความสำคัญจำเป็นมากขึ้นไปอีกในอนาคตอันใกล้ ดังนั้น นักการศึกษาและนักวิชาการออนไลน์ระดับต่างๆ จึงควรให้ความสำคัญและพิจารณาเน้นมุมมองการสอนของการเรียนรู้ออนไลน์ ด้วยการกำหนดและพัฒนาวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาออนไลน์ตามความสามารถเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้และการทำงานที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และกำหนดให้เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในภาวะวิกฤต

ข้อเขียนต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ตามความสามารถเพื่ออาจเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบออนไลน์ที่กำลังดำเนินอยู่

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาตามความสามารถหรือการเรียนรู้ตามความสามารถ คือ อะไร

การจัดการศึกษาตามความสามารถ หรือ การเรียนรู้ตามความสามารถ (Competency-based Learning /Training : CBL/CBT) เป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการเรียนรู้ในโรงเรียน หรือมีทักษะ ความสามารถจากการฝึกอบรมพัฒนาในวิธีการต่างๆ และนำไปสู่การใช้ในบริบทการดำเนินชีวิตของตน ทั้งนี้ ทั้งการเรียนรู้แบบ CBL หรือ CBT ต่างก็มีเป้าหมายเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้คนมีการเรียนรู้ ทำงานและประสบความสำเร็จในโลกองค์กรวิจัย จึงได้จัดลำดับความสำคัญของลักษณะการจัดการศึกษาตามความสามารถของหน่วยงานส่งเสริมการพัฒนาที่บรรลุความสำเร็จและสะท้อนและความคาดหวังของผู้เรียน มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้เรียนแสดงออกถึงความเชี่ยวชาญและมีความก้าวหน้าไปสู่ส่วนหนึ่งของหลักสูตรหรือหลักสูตรอื่น โดยไม่ได้ขึ้นกับตารางเวลา
2. ทักษะที่จำเป็น (ความสามารถ) ที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนา ประกอบด้วยผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถวัดได้และถ่ายโอนได้ ซึ่งช่วยเพิ่มพลังความสามารถแก่ผู้เรียน
3. การประเมินความสามารถ เป็นประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวกที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน
4. ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้ตามเวลาและแตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละบุคคล
5. สร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการประยุกต์ใช้และการสร้างความรู้ นอกเหนือจากการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและการจัดการ

การจัดการศึกษาออนไลน์ (Online Education)

มีผู้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาออนไลน์ไว้หลากหลาย ขอหยิบยกมากล่าวถึงพอสังเขป ดังนี้ การเรียนการสอนออนไลน์ (Online learning) จัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีเรียนในรูปแบบเดิมๆ ให้เป็นการเรียนใหม่ ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำการสอน นอกจากนี้ความหมายอีกในหนึ่งยังหมายถึง การเรียนทางไกล , การเรียนผ่านเว็บไซต์ อีกด้วย

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online learning) เป็นการเรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยอยู่ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ เป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ บวกเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ มีคุณภาพสูง โดยไม่จำเป็นต้องเดินทาง เกิดความสะดวกและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นการสร้างการศึกษาตลอดชีวิตให้กับประชากร (เว็บไซต์ <https://www.worathan.co.th/>)

การเรียนการสอนออนไลน์ (E - Learning) คือ นวัตกรรมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงวิธีเรียนที่เป็นอยู่เดิมเป็นการเรียนที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เช่น อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต เอ็กซ์ทราเน็ต ดาวเทียม ดังนั้นจึงหมายรวมถึงการเรียนทางไกล การเรียนผ่านเว็บ ห้องเรียนเสมือนจริง ซึ่งมีจุดเชื่อมโยงคือ เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้” (เว็บไซต์ <http://http://www.capella.edu / elearning>)

การเรียนรู้ออนไลน์ (E- Learning) หมายถึง การเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี (Technology-based learning) ซึ่งครอบคลุมวิธีการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ อาทิ การเรียนรู้บนคอมพิวเตอร์ (computer-based learning) การเรียนรู้บนเว็บ (web-based learning) ห้องเรียนเสมือนจริง (virtual classrooms) ความร่วมมือดิจิทัล (digital collaboration) เป็นต้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท อาทิ อินเทอร์เน็ต (internet) อินทราเน็ต (intranet) เอ็กซ์ทราเน็ต (extranet) การถ่ายทอดผ่านดาวเทียม (satellite broadcast) แถบบันทึกเสียงและ วิดีทัศน์ (audio/video tape) โทรทัศน์ที่สามารถโต้ตอบกันได้ (interactive TV) และซีดีรอม (CD- ROM)

e-Learning เป็นการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ และการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ที่ผู้คนทั่วโลกมีความสะดวกและสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ไม่จำกัดสถานที่และเวลา เป็นการเปิดประตูการศึกษาตลอดชีวิตให้กับประชากร (Campbell (1999))

ศ.ดร.ถนอมพร (ต้นพิพัฒน์) เลขาธิการสสจ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้คำจำกัดความไว้ 2 ลักษณะ คือ (เว็บไซต์ <https://sites.google.com/site/bmblogelearning/>)

ลักษณะแรก e-Learning หมายถึง การเรียนเนื้อหา หรือสารสนเทศสำหรับการสอน หรือการอบรม ซึ่งใช้การนำเสนอด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ผสมผสานกับการใช้ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์และเสียง โดยอาศัยเทคโนโลยีของเว็บ (Web Technology) ในการถ่ายทอดเนื้อหา รวมทั้งใช้เทคโนโลยีการจัดการคอร์ส (Course Management System) ในการบริหารจัดการงานสอนต่างๆ .....

ลักษณะที่สอง e-Learning คือ การเรียนในลักษณะใดก็ได้ ซึ่งใช้การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต เอ็กซ์ทราเน็ต หรือสัญญาณโทรทัศน์ สัญญาณดาวเทียม

การเรียนรู้แบบออนไลน์ หรือ e-learning เป็นการศึกษาเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet) ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียน ประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และมัลติมีเดียอื่นๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน สามารถติดต่อ ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย เช่น (e-mail, web-board, chat, Social Network) การเรียนรู้แบบออนไลน์จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคน, เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ (Learn for all : anyone, anywhere and anytime)

การจัดการศึกษาแบบออนไลน์ตามความสามารถ (Online Competency-Based Education : CBE)
ในปี 2556 กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริการับรองแนวความคิดของการศึกษาตามความสามารถ โดยกล่าวว่า “ แนวทางการศึกษาตามความสามารถมีศักยภาพในการรับรองคุณภาพและขอบเขตของการเรียนรู้ลดระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา / ใบบรับรอง ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนระหว่างโรงเรียนและที่ทำงานได้ง่ายขึ้น รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายโดยรวมของการศึกษาทั้งในด้านอาชีพและเทคนิค [https:// www. onlineeducation.com/features/cbe-competency-based-education-online](https://www.onlineeducation.com/features/cbe-competency-based-education-online)

หลักการแนวความคิดการศึกษาแบบออนไลน์ตามความสามารถ

การศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education : CBE) เกิดจาก Western Governors University: WGU เป็นผู้บุกเบิกในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา CBE เปิดตัวในปลายปี 1990 โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกาและหน่วยงานรับรองวิทยฐานะซึ่งได้รับการยอมรับว่า CBE เป็นรูปแบบที่ถูกต้อง แนวคิดหลักการการศึกษาตามความสามารถ คือ การกำหนดความสามารถที่ต้องสร้างขึ้นไว้อย่างชัดเจน (Competency Framework/Model) และระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่วัดได้ (ในการดำเนินงานจะกำหนดเป็นมาตรฐานความสามารถ (Competency Standards) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในความสามารถเหล่านั้น) องค์ประกอบเหล่านี้มีความละเอียดและจัดทำเป็นโมดูลมากกว่าในหลักสูตรทั่วไป มีโครงสร้างเป็นการประเมินตามระบบ (Formative evaluation) มีข้อเสนอแนะการเรียนรู้ระหว่างกระบวนการไม่ใช่เกิดขึ้นในเฉพาะตอนท้ายของการเรียนการสอน การเรียนการสอนมักจะอยู่ในรูปแบบของการอำนวยความสะดวกและคำแนะนำสำหรับผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือใหม่และการสนับสนุนเพื่อความคืบหน้าจนกว่าพวกเขาจะแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญของเนื้อหาทักษะที่เกี่ยวข้องหรือความสามารถอื่น ๆ ด้วยวิธีนี้นักเรียนดำเนินการเมื่อพวกเขาบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่วัดได้ในทุกระดับที่กำหนดไว้ บางคนนำ CBE ไปใช้อีกขึ้นโดยกล่าวว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถไม่เพียงแต่สิ่งที่รู้เท่านั้นแต่ยังเข้าใจวิธีการใช้ความรู้ด้วย

ประโยชน์ของการศึกษาตามความสามารถ

เป้าหมายของการศึกษาตามความสามารถ คือ การเน้นใน “ สิ่งที่ผู้เรียน รู้ และ สามารถทำได้ ” มีความสำคัญมากกว่าสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้หรือใช้เวลาเรียนนานเท่าไร ” หลักสูตรการศึกษาตามความสามารถ ช่วยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และช่วยให้มั่นใจว่า ได้รับทักษะชีวิตในโลกแห่งความจริงที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้งานได้ทันทีภายใต้สภาพแวดล้อมการทำงาน ประโยชน์ของการศึกษาตามความสามารถ ได้แก่

1. การเรียนรู้ตามความสามารถชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการศึกษาแบบดั้งเดิมนั้นนักเรียนจะได้รับการรับรองการเรียนตามที่คุณเรียนเลือกและผ่านหลักสูตร นักเรียนทุกคนที่ผ่านหลักสูตรจะได้รับหน่วยกิตเท่ากัน ไม่ว่าพวกเขาจะได้รับเกรด A หรือ D ก็ตาม สำหรับ รูปแบบการศึกษาตามความสามารถนักเรียนจะได้รับหน่วยกิตตามที่พวกเขามีทักษะหรือความเชี่ยวชาญจริง นักเรียนที่ไม่มีทักษะหรือความสามารถหรือเพียงแสดงความรู้ในระดับหนึ่งเท่านั้นจะไม่ได้รับเครดิต (กระบวนการประเมินความสามารถจะมีบทบาทสำคัญในประเมินการเรียนรู้หรือการพัฒนาความสามารถ)

2. การศึกษาตามความสามารถ เปลี่ยนจุดเน้นจากการให้คะแนนไปสู่การเรียนรู้โดยเน้นความคิดเห็น เหตุผลที่มีความหมาย ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้มากกว่าการจัดการศึกษาโดยรูปแบบทั่วไป

3.การจัดการศึกษาแบบออนไลน์ตามความสามารถ ผู้เรียนออนไลน์ต้องปรับตัวและสร้างสมดุลระหว่างการเรียนรู้ของคุณกับความรับผิดชอบอื่น ๆ เช่น งานที่ทำอยู่, ชีวิตส่วนตัวและภาระทางครอบครัว การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถแบบออนไลน์จึงช่วยเพิ่มระดับความยืดหยุ่นของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มากขึ้นซึ่งช่วยให้ผู้ทำงานแบบมืออาชีพสามารถได้รับวุฒิการศึกษาออนไลน์ตามความต้องการของตน ทั้งนี้เพราะ

3.1 ผู้เรียนไม่ได้ถูกผูกมัดให้ต้องเข้าเรียนตามตารางเรียนหรือเวลาเรียนที่แน่นอน รวมทั้งยังไม่บังคับให้ผู้เรียนเรียนในสิ่งที่เขาารู้อยู่แล้ว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนออนไลน์จบการศึกษาได้เร็วขึ้นเพื่อที่จะได้รับการรับรองการเรียนรู้และก้าวไปยังการศึกษาอีกระดับหนึ่ง

3.2 ผู้เรียนสามารถใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีให้โดยคณาจารย์ผู้สอน และใช้ความรู้ที่ได้จากการทำงานประสบการณ์ชีวิตหรือการศึกษาก่อนหน้านี้มาเสริมการเรียนรู้

3.3 ผู้เรียนสามารถเติมเต็มความสามารถได้มากเท่าที่ต้องการในระหว่างเทอมที่กำหนด เพื่อให้มีโอกาสลดค่าเล่าเรียนและจบการศึกษาเร็วขึ้น

3.4 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมและมีแรงจูงใจมากขึ้น เมื่อเรียนรู้และทำงานกับหลักสูตรที่มีความท้าทาย

3.5 ผู้เรียนสามารถค้นหาเส้นทางของตนเองและยอมรับความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้น โดยจะได้รับการพิสูจน์ความสามารถในทุกด้านตามสาขาที่เลือกเรียนและจะได้รับการรับรองวุฒิการศึกษา เงื่อนไขการผ่านหลักสูตร คือ ผู้เรียนจะต้องแสดงให้เห็นถึงทักษะ ความเชี่ยวชาญโดยทั่วไปโดยผ่านการประเมินวัตถุประสงค์ (เช่น การทดสอบก่อน หรือ ทดสอบระหว่างเรียน หรือการประเมินตามผลการปฏิบัติงาน) ซึ่งผู้เรียนจะต้องยอมรับและตระหนักถึงเกณฑ์ที่กำหนดและใช้ตัดสินใจ และสามารถปฏิบัติงานตามความสามารถเหล่านั้นได้

แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาออนไลน์ตามความสามารถ

เป็นบทบาทหรือความรับผิดชอบของหน่วยงานทางการศึกษา ที่ต้องแสวงหาแนวทางและกลยุทธ์เพื่อการศึกษาตามความสามารถแบบออนไลน์ ประกอบด้วย

1. สร้างวิสัยทัศน์สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ (A Vision for Online Teaching and Learning)
2. กำหนดความสามารถและผลลัพธ์การเรียนรู้ออนไลน์ (Online Competencies and Outcomes)
3. กำหนดเส้นทางไปสู่การจัดการศึกษาออนไลน์ตามความสามารถ (A Road Map for Online Competency Based Education)
4. กำหนดกลยุทธ์และความสามารถการจัดการศึกษาตามความสามารถเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ (Strategy & Competencies to support CBE and online Learning)
5. แสวงหาแนวทางการประเมินความสามารถการเรียนรู้ออนไลน์ (Competency-Based Online assessment)

ข้อคิดสำหรับการศึกษาออนไลน์ตามความสามารถ

การศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education) ทั้งการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนทั่วไปหรือการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เกิดขึ้นตั้งแต่ในปลายปี 1990 จึงไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่วิกฤตการณ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่เป็นความท้าทายหลากหลายที่ต้องเผชิญกับทิศทางการศึกษาที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ประกอบกับรูปแบบและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ปัจจุบันได้มุ่งเน้นไปที่การสนับสนุนการศึกษาตามความสามารถและมีมุมมองที่อาจมีสำหรับการเรียนรู้และการสอนของนักเรียนในรูปแบบเชิงธุรกิจรวมทั้งแง่มุมของการศึกษาที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

สำหรับการศึกษาตามความสามารถที่เพิ่มความนิยมมากขึ้น จะมีโอกาสนำมารวมเข้ากับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหรือไม่ ประการแรก คุณค่าของการศึกษาตามความสามารถและข้อมูลประกอบต่างๆ จะต้องได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งจากผู้บริโภค (นักเรียนและนายจ้าง) และโดยผู้ให้บริการ (สถาบันและหน่วยงานทางการศึกษาที่ได้รับการรับรอง) โดยเฉพาะการนำรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ตามความสามารถมาใช้ นับเป็นความท้าทายพื้นฐานสำหรับการได้รับความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากรัฐบาล การรับรู้ทักษะและความรู้ที่ได้จากสถานที่ทำงาน สถานประกอบการ และที่อื่น ๆ จะกลายเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับกำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติทั้งในที่ทำงานหรือระหว่างการประชุมอาชีพ การจัดการศึกษาตามความสามารถของหน่วยงาน สถาบัน ทางการศึกษาต่างๆ ในทางวิชาการยังคงต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้คำปรึกษา โค้ชและผู้สอนในการกำหนดทิศทางของหลักสูตรที่หลากหลายตามสภาพแวดล้อมดังกล่าว ที่อาจไม่ใช่หลักสูตรที่มีการบรรยายในห้องเรียนแบบดั้งเดิม ห้องปฏิบัติการ และหลักสูตรออนไลน์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการฝึกงานและกิจกรรมที่เน้นโครงงานเป็นสำคัญ ประการที่สอง ทิศทางและแนวโน้มการดำเนินการจัดการศึกษาตามความสามารถของโลกย่อมเป็นกระแสผลักดันให้เกิดความรับผิดชอบของระดับต่างๆ ตั้งแต่รัฐบาล ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องทั้งทางการศึกษาและภาคส่วนต่างๆ ที่จะใช้ผลจากการจัดการศึกษาตามความสามารถและเป็นดัชนีบ่งชี้ความสามารถของประเทศ ดังนั้น เป็นไปได้ไหมที่เราจะกำหนดให้มีการจัดการศึกษาตามความสามารถตามระดับการศึกษา เช่น การจัดการศึกษาตามความสามารถระดับก่อน/ประถมศึกษา การจัดการศึกษาตามความสามารถระดับมัธยมศึกษา การจัดการศึกษาตามความสามารถระดับการศึกษาวิชาชีพ การจัดการศึกษาตามความสามารถระดับการศึกษาตลอดชีวิต และการจัดการศึกษาตามความสามารถระดับการศึกษาระดับสูง ทั้งนี้ รวมถึงการจัดการศึกษาตามความสามารถที่ดำเนินงานพัฒนาผู้บริหาร นักการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความสามารถจัดการตามระดับการศึกษาที่ตนรับผิดชอบอยู่ ในภาพรวมที่ปรากฏอยู่ปัจจุบัน การจัดการศึกษาตามความสามารถบ้านเราเป็นไปแบบสะเปะสะปะไร้ระบบและทิศทางที่ชัดเจน ถ้าจะถามหาว่าควรเป็นบทบาทของใครและใครบ้างที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบ ก็ลองมาช่วยกันคิดดูซิ.

.....

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาออนไลน์ตามความสามารถ